

VASARAMÄEN KOULU

MUUTOSEHDOTUKSET:

1.4 Tuntijako

Vuosiluokkien 7-9 lisävuosiviikkotunti siirretään 8. luokan taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista 8. luokan valinnaisiin aineisiin.

6.4.1 Arviointi lukuvuoden aikana

TURKU
Vasaramäen koulu

Vuosiluokilla 1 ja 2 väliarviointi toteutetaan arviointikeskusteluissa **lomakkeella**, joihin osallistuvat opettaja, oppilas ja huoltajat.

Vuosiluokilla ~~3—5~~ **3-4** oppilaalle annetaan syyslukukauden päättyessä välitodistus, joka on sanallinen arviointi. Vuosiluokilla ~~6—9~~ **5-9** oppilaalle annetaan syyslukukauden päättyessä numeerinen välitodistus, jonka tukena voidaan käyttää sanallista arviointia.

12.1 Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

TURKU
Vasaramäen koulu

Vasaramäen koulussa 3. luokalla valinnaiset taide- ja taitoaineiden tunnit (2 vvh) käytetään liikuntalinjalla painotettuun liikuntaan. Muilla oppilailla tunnit sijoitetaan kuvataiteeseen (1 vvh) sekä musiikkiin (1 vvh).

Vuosiluokan 3 valinnaisen kuvataiteen ja musiikin tuntien tavoitteet ja sisällöt syventävät kuntakohtaisia tavoitteita ja sisältöjä.

Vasaramäen koulussa 8. ja 9. luokilla painotetun liikunnan oppilaat käyttävät valinnaiset taide- ja taitoaineiden tunnit (2 vvh) liikuntaan. Muut oppilaat valitsevat 2 vvh valinnaista musiikkia, kuvataidetta, käsityötä, liikuntaa tai kotitaloutta. Taide- ja taitoaineiden valinnat tehdään 8. ja 9. luokille erikseen.

~~Valinnaiset liikunnan, kuvataiteen ja musiikin tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien liikunnan, kuvataiteen ja musiikin opetusta ja ne arvioidaan osana tätä opetusta. Niistä ei tule erillistä arviota todistukseen.~~

Valinnaiset musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja kotitalouden tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden opetusta ja ne arvioidaan osana tätä. Niistä ei tule erillistä arviota todistukseen.

LISÄYSEHDOTUKSET:

1.4 Painotettu opetus

3. luokka

LIIKUNTA

Painotettu opetus

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit 2 vvh

TURKU

TURKU

Vasaramäen koulu

Tavoitteet 3. luokka	S	Kuntakohtainen / koulukohtainen	L
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja	S1	Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti. Kokeillaan ennakkoluulottomasti uusia liikuntatehtäviä sekä itsenäisesti että ryhmissä parhaansa yrittäen.	L1 L3

harjoittelemaan parhaansa yrittäen.		Valitaan oma laji, esim. palloilu, tanssi, voimistelu tai jääkiekko, jonka puitteissa harjoitetaan taitoja. Oppimisympäristönä toimii esim. lajiaamu.		
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.	S1	Hahmotetaan omaa kehoa, voimaa, aikaa ja ympäröivää tilaa erilaisissa liikuntatilanteissa. Harjaannutetaan ratkaisuntekotaitoja (<i>esim. peleissä ja leikeissä</i>). Harjaannutetaan erityisesti omia teknistaktisia ratkaisuntekotaitoja.	L1 L3 L4	
T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.	S1	Harjoitellaan staattisia ja dynaamisia tasapainotaitoja; pystyasennot, pää alaspäin asennot, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja väistäminen. Harjoitellaan liikkumistaitoja; käveleminen, juokseminen, rytmisissä hyppiminen, hyppeleminen, kinkkaaminen, laukkaaminen, liukuminen ja kiipeileminen. Edellä mainittuja taitoja harjoitellaan eri tilanteissa, eri ympäristöissä ja eri vuodenaikoina. Harjoitellaan eri tavoin liikkumaan eri lajeille tyypillisissä rytmeissä.	L3	
T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.	S1	Harjoitellaan välineenkäsittelytaitoja; heittäminen, kiinniottaminen, potkiminen, lyöminen, pomputtaminen, vierittäminen ja työntäminen. Edellä mainittuja taitoja harjoitellaan eri tilanteissa, eri ympäristöissä ja eri vuodenaikoina. Syvennetään omalle lajille tyypillisiä perusteknisiä välineenkäsittely- ja liikkumistaitoja.	L3	
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan:	S1	Arvioidaan yhdessä opettajan kanssa omia fyysisiä ominaisuuksia. Opitaan ymmärtämään fyysisten ominaisuuksien ylläpitämisen merkitys omalle hyvinvoinnille.	L3	

nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.		Fyysisten ominaisuuksien kehittämisessä korostuvat nopeus ja liikkuvuus. Ymmärretään harjoittelun merkitys lajissa kehittymiselle.	
T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä.	S1	Kerrataan selin- ja päinkellunnat sekä liukuminen. Harjoitellaan alkeisselkäuintia. Harjoitellaan krooliuinnin potkuja sekä myyräuintia/krooliuintia. Harjoitellaan sukeltamista, hyppäämistä sekä veden polkemista uintisyyvyisessä vedessä.	L3
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.	S1	Opetellaan kuuntelemaan ja noudattamaan annettuja ohjeita. Opetellaan sisäistämään yhteisesti sovittuja toimintatapoja ja turvallisuusnäkökohtia (<i>esim. asianmukaisista liikuntavarusteista huolehtiminen, yhteisten välineiden käsittely ja niistä huolehtiminen</i>).	L3 L6 L7
Sosiaalinen toimintakyky			
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Opetellaan onnistumaan ja epäonnistumaan sekä häviämään ja voittamaan. Harjoitellaan ilmaisemaan omia tunteita toiset huomioon ottaen. Harjoitellaan toimimaan kaikkien ryhmän oppilaiden kanssa. Opitaan auttamaan ja kannustamaan muita oppilaita. Opitaan toimimaan erilaisissa ryhmissä ja hyväksymään eri taitotasoja. Osataan huomioda ja iloita omien ja toisten onnistumisista.	L2 L3 L6 L7
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	S2	Harjoitellaan noudattamaan erilaisten pelien ja leikkien sääntöjä ja ymmärretään reilun pelin periaate. Opitaan toimimaan erilaisissa ryhmissä ja hyväksymään eri taitotasoja. Osataan huomioda ja iloita omien ja toisten onnistumisista.	L2 L6 L7
Psyykinen toimintakyky			
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja	S3	Harjoitellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan itsenäisesti yksinkertainen harjoitus, peli tai leikki opettajan ohjeen mukaan.	L1 L2 L3

vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.		Harjoitellaan pitkäjänteistä ponnistelua oman tavoitteen saavuttamiseksi. Harjoitellaan suunnittelemaan tavoitteellisesti ajankäyttöä koulun, urheilun ja vapaa-ajan yhdistämisessä.		
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.	S3	Annetaan ja saadaan myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä sekä opettajalta että muilta oppilailta. Kokeillaan omalle taitotasolle soveltuvia iloa ja virkistystä tuottavia erilaisia tehtäviä. Keskitytään onnistumisiin painotetun liikunnan tunneilla ja opitaan huomioimaan muiden onnistumiset.	L1 L2	

4. luokka

LIIKUNTA

Painotettu opetus

Valinnainen aine 1 vvh

TURKU

Vasaramäen koulu

Tavoitteet 4.luokka	S	Kuntakohtainen / koulukohtainen	L
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.	S1	Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti. Kokeillaan ennakkoluulottomasti uusia liikuntatehtäviä sekä itsenäisesti että ryhmissä parhaansa yrittäen. Valitaan oma laji, esim. palloilu, tanssi, voimistelu tai jääkiekko, jonka puitteissa harjoitetaan taitoja. Oppimisympäristönä toimii esim. lajiaamu.	L1 L3
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli	S1	Hahmotetaan omaa kehoa, voimaa, aikaa ja ympäröivää tilaa erilaisissa liikuntatilanteissa. Harjaannutetaan ratkaisuntekotaitoja (esim. peleissä ja leikeissä).	L1 L3 L4

havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.		Harjaannutetaan erityisesti omia teknistaktisia ratkaisuntekotoitoja.	
T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.	S1	Harjoitellaan staattisia ja dynaamisia tasapainotaitoja; pystyasennot, pää alaspäin asennot, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja väistäminen. Harjoitellaan liikkumistaitoja; käveleminen, juokseminen, rytmisissä hyppiminen, hyppeleminen, kinkkaaminen, laukkaaminen, liukuminen ja kiipeileminen. Edellä mainittuja taitoja harjoitellaan eri tilanteissa, eri ympäristöissä ja eri vuodenaikoina. Harjoitellaan eri tavoin liikkumaan eri lajeille tyypillisissä rytmeissä.	L3
T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.	S1	Harjoitellaan välineenkäsittelytaitoja; heittäminen, kiinniottaminen, potkiminen, lyöminen, pomputtaminen, vierittäminen ja työntäminen. Edellä mainittuja taitoja harjoitellaan eri tilanteissa, eri ympäristöissä ja eri vuodenaikoina. Syvennetään omalle lajille tyypillisiä perusteknisiä välineenkäsittely- ja liikkumistaitoja.	L3
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.	S1	Arvioidaan yhdessä opettajan kanssa omia fyysisiä ominaisuuksia. Opitaan ymmärtämään fyysisten ominaisuuksien ylläpitämisen merkitys omalle hyvinvoinnille. Fyysisten ominaisuuksien kehittämisessä korostuvat nopeus ja liikkuvuus. Ymmärretään harjoittelun merkitys lajissa kehitymiselle.	L3
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.	S1	Opetellaan kuuntelemaan ja noudattamaan annettuja ohjeita. Opetellaan sisäistämään yhteisesti sovittuja toimintatapoja ja turvallisuusnäkökohtia (<i>esim. asianmukaisista liikuntavarusteista huolehtiminen, yhteisten välineiden käsittely ja niistä huolehtiminen</i>).	L3 L6 L7

Sosiaalinen toimintakyky			
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Osataan onnistua ja epäonnistua sekä hävitä ja voittaa. Harjoitellaan ilmaisemaan omia tunteita toiset huomioon ottaen. Harjoitellaan toimimaan kaikkien ryhmän oppilaiden kanssa. Harjoitellaan auttamaan ja kannustamaan muita oppilaita. Opitaan toimimaan erilaisissa ryhmissä ja hyväksymään eri taitotasoja. Osataan huomioida ja iloita omien ja toisten onnistumisista.	L2 L3 L6 L7
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	S2	Noudatetaan erilaisten pelien ja leikkien sääntöjä ja ymmärretään reilun pelin periaate. Opitaan toimimaan erilaisissa ryhmissä ja hyväksymään eri taitotasoja. Osataan huomioida ja iloita omien ja toisten onnistumisista.	L2 L6 L7
Psyykinen toimintakyky			
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.	S3	Harjoitellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan itsenäisesti yksinkertainen harjoitus, peli tai leikki opettajan ohjeen mukaan. Harjoitellaan pitkäjänteiseen ponnisteluun oman tavoitteen saavuttamiseksi. Harjoitellaan suunnittelemaan tavoitteellisesti ajankäyttöä koulun, urheilun ja vapaa-ajan yhdistämisessä.	L1 L2 L3
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.	S3	Saadaan ja annetaan myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä sekä opettajalta että muilta oppilailta. Kokeillaan omalle taitotasolle soveltuvia iloa ja virkistystä tuottavia erilaisia tehtäviä. Keskitytään onnistumisiin painotetun liikunnan tunneilla ja opitaan huomioimaan muiden onnistumiset.	L1 L2

5. luokka

LIIKUNTA

Painotettu opetus

TURKU
Vasaramäen koulu

Tavoitteet 5. luokka	S	Kuntakohtainen / koulukohtainen	L
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.	S1	Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti. Kokeillaan ennakkoluulottomasti uusia liikuntatehtäviä ja -lajeja sekä itsenäisesti että ryhmissä parhaansa yrittäen. Valitaan oma laji, esim. palloilu, tanssi, voimistelu tai jääkiekko, jonka puitteissa harjoitetaan taitoja. Oppimisympäristönä toimii esim. lajiaamu. Aloitetaan kierronomainen harjoittelu jaksomuotoisesti (harjoiteltava asia vaihtuu lukuvuoden aikana). Kierrolla tuetaan monipuolista taitojen kehittymistä.	L1 L3
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	Hahmotetaan omaa kehoa, voimaa, aikaa ja ympäröivää tilaa erilaisissa liikuntatilanteissa sekä harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja esim. erilaisissa pelitilanteissa. Harjaannutetaan erityisesti omia teknistaktisia ratkaisuntekotaitoja 2-3 pelaajan ryhmissä.	L1 L3 L4
T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.	S1	Harjoitellaan staattisia ja dynaamisia tasapainotaitoja; pystyasennot, pää alaspäin asennot, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja väistäminen. Harjoitellaan liikkumistaitoja; käveleminen, juokseminen, rytmissä hyppiminen, hyppeleminen, kinkkaaminen, laukkaaminen, liukuminen ja kiipeileminen. Edellä mainittuja taitoja harjoitellaan eri tilanteissa, eri ympäristöissä ja eri vuodenaikoina.	L3

		Harjoitellaan eri tavoin liikkumaan eri lajeille tyypillisissä rytmeissä ja soveltamaan niitä omaan liikkumiseen. Opitaan huomioimaan ja mukautumaan toisten rytmiin.	
T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.	S1	Harjoitellaan välineenkäsittelytaitoja; heittäminen, kiinniottaminen, potkiminen, lyöminen, pomputtaminen, vierittäminen ja työntäminen. Edellä mainittuja taitoja harjoitellaan eri tilanteissa, eri ympäristöissä ja eri vuodenaikoina. Syvennetään ja sovelletaan omalle lajille tyypillisiä perusteknisiä välineenkäsittely- ja liikkumistaitoja.	L3
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.	S1	Harjoitellaan oman toimintakyvyn itsenäistä arviointia. Opitaan ymmärtämään fyysisten ominaisuuksien ylläpitämisen merkitys omalle hyvinvoinnille. Fyysisiä ominaisuuksia (nopeus, liikkuvuus, voima ja kestävyys) kehitetään monipuolisesti. Ymmärretään harjoittelun merkitys lajissa kehittymiselle. Harjoitellaan arvioimaan omia taitoja realistisesti ikäkausi huomioon ottaen.	L3
T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä.	S1	Harjoitellaan rinta- tai vapaauintia hengitysrytmin kanssa kokonaissuorituksena. Harjoitellaan hengenpelastustaitoja.	L3
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.	S1	Opetellaan kuuntelemaan ja noudattamaan annettuja ohjeita. Opetellaan toimimaan yhteisesti sovittujen toimintatapojen mukaisesti turvallisuusnäkökohdat huomioiden (<i>esim. asianmukaisista liikuntavarusteista huolehtiminen, yhteisten välineiden käsittely ja niistä huolehtiminen, hygieniasta huolehtiminen</i>). Otetaan vastuuta omasta toiminnasta poissaolojen, kilpailumatkojen ja loukkaantumisten suhteen.	L3 L6 L7
Sosiaalinen toimintakyky			

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Opetellaan ilmaisemaan omia tunteita toiset huomioon ottaen. Harjoitellaan toimiman kaikkien ryhmän oppilaiden kanssa. Opetellaan auttamaan ja kannustamaan muita oppilaita. Opitaan toimimaan erilaisissa ryhmissä ja hyväksymään eri taitotasoja. Huomioidaan positiivisesti omat ja toisten onnistumiset. Lisäksi korostetaan kunnioituksen merkitystä liikuntatunneilla.	L2 L3 L6 L7
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	S2	Harjoitellaan reilun pelin periaatteen soveltamista erilaisissa tilanteissa. Opetellaan kantamaan vastuuta yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Opitaan toimimaan erilaisissa ryhmissä ja hyväksymään eri taitotasoja. Huomioidaan positiivisesti omat ja toisten onnistumiset. Lisäksi korostetaan kunnioituksen merkitystä liikuntatunneilla.	L2 L6 L7
Psyykinen toimintakyky			
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.	S3	Opetellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan harjoitus, peli tai leikki itsenäisesti opettajan ohjeen mukaan. Harjoitellaan pitkäjänteistä ponnistelua oman tavoitteen saavuttamiseksi. Vahvistetaan tavoitteellista ajankäyttöä koulun, urheilun ja vapaa-ajan yhdistämisessä.	L1 L2 L3
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevydestä ja yhteisöllisyydestä.	S3	Saadaan ja annetaan myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevydestä ja yhteisöllisyydestä sekä opettajalta että muilta oppilailta. Kokeillaan omalle taitotasolle soveltuvia iloa ja virkistystä tuottavia erilaisia tehtäviä. Arvioidaan omia liikuntakokemuksia ja toimintaa. Keskitytään onnistumisiin painotetun liikunnan tunneilla ja opitaan huomioimaan muiden onnistumiset.	L1 L2

6. luokka

LIIKUNTA

Painotettu opetus

TURKU
Vasaramäen koulu

Tavoitteet 6. luokka	S	Kuntakohtainen / koulukohtainen	L
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.	S1	Liikutaan aktiivisesti ja monipuolisesti. Kokeillaan ennakkoluulottomasti uusia liikuntatehtäviä ja -lajeja sekä itsenäisesti että ryhmissä parhaansa yrittäen. Valitaan oma laji, esim. palloilu, tanssi, voimistelu tai jääkiekko, jonka puitteissa harjoitetaan taitoja. Oppimisympäristönä toimii esim. lajiaamu. Aloitetaan kierronomainen harjoittelu jaksomuotoisesti (harjoiteltava asia vaihtuu lukuvuoden aikana). Kierrolla tuetaan monipuolista taitojen kehittymistä.	L1 L3
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	Hahmotetaan omaa kehoa, voimaa, aikaa ja ympäröivää tilaa sekä tehdään useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa. Harjaannutetaan erityisesti omia teknistaktisia ratkaisuntekotaitoja 2-3 pelaajan ryhmissä.	L1 L3 L4
T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.	S1	Vahvistetaan staattisia ja dynaamisia tasapainotaitoja; pystyasennot, pää alaspäin asennot, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja väistäminen. Vahvistetaan liikkumistaitoja; käveleminen, juokseminen, rytmisä hyppiminen, hyppeleminen, kinkkaaminen, laukkaaminen, liukuminen ja kiipeileminen. Edellä mainittuja taitoja sovelletaan eri tilanteissa, eri ympäristöissä ja eri vuodenaikoina.	L3

		Harjoitellaan eri tavoin liikkumaan eri lajeille tyypillisissä rytmeissä ja soveltamaan niitä omaan liikkumiseen. Opitaan huomioimaan ja mukautumaan toisten rytmiin.	
T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.	S1	Vahvistetaan välineenkäsittelytaitoja; heittäminen, kiinniottaminen, potkiminen, lyöminen, pomputtaminen, vierittäminen ja työntäminen. Edellä mainittuja taitoja sovelletaan eri tilanteissa, eri ympäristöissä ja eri vuodenaikoina. Syvennetään ja sovelletaan omalle lajille tyypillisiä perusteknisiä välineenkäsittely- ja liikkumistaitoja.	L3
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.	S1	Opetellaan arvioimaan ohjatusti omaa fyysistä toimintakykyä. Opetellaan ymmärtämään fyysisten ominaisuuksien ylläpitämisen merkitys omalle hyvinvoinnille. Fyysisiä ominaisuuksia (nopeus, liikkuvuus, voima ja kestävyys) harjoitellaan ohjatusti monipuolisesti. Ymmärretään harjoittelun merkitys lajissa kehittymiselle. Harjoitellaan arvioimaan omia taitoja realistisesti ikäkausi huomioon ottaen.	L3
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.	S1	Opetellaan kuuntelemaan ja noudattamaan annettuja ohjeita. Harjoitellaan toimimaan yhteisesti sovittujen toimintatapojen mukaisesti turvallisuusnäkökohdat huomioiden (<i>esim. asianmukaisista liikuntavarusteista huolehtiminen, yhteisten välineiden käsittely ja niistä huolehtiminen, hygieniasta huolehtiminen</i>). Otetaan vastuuta omasta toiminnasta poissaolojen, kilpailumatkojen ja loukkaantumisten suhteen.	L3 L6 L7
Sosiaalinen toimintakyky			
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan	S2	Opetellaan ilmaisemaan omia tunteita toiset huomioon ottaen. Harjoitellaan toimimaan kaikkien ryhmän oppilaiden kanssa. Opetellaan auttamaan ja kannustamaan muita oppilaita.	L2 L3 L6 L7

liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.		Opitaan toimimaan erilaisissa ryhmissä ja hyväksymään eri taitotasoja. Huomioidaan positiivisesti omat ja toisten onnistumiset. Lisäksi korostetaan kunnioituksen merkitystä liikuntatunneilla.	
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	S2	Opetellaan soveltamaan reilun pelin periaatetta erilaisissa tilanteissa. Harjoitellaan kantamaan vastuuta yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Opitaan toimimaan erilaisissa ryhmissä ja hyväksymään eri taitotasoja. Huomioidaan positiivisesti omat ja toisten onnistumiset. Lisäksi korostetaan kunnioituksen merkitystä liikuntatunneilla.	L2 L6 L7
Psyykkinen toimintakyky			
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.	S3	Harjoitellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan itsenäisesti harjoitus, peli tai leikki opettajan ohjeen mukaan. Harjoitellaan pitkäjänteistä ponnistelua oman ja yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Vahvistetaan tavoitteellista ajankäyttöä koulun, urheilun ja vapaa-ajan yhdistämisessä.	L1 L2 L3
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.	S3	Saadaan ja annetaan myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä sekä opettajalta että muilta oppilailta. Kokeillaan omalle taitotasolle soveltuvia iloa ja virkistystä tuottavia erilaisia tehtäviä. Arvioidaan omia liikuntakokemuksia ja toimintaa osana itsearviointia. Keskitytään onnistumisiin painotetun liikunnan tunneilla ja opitaan huomioimaan muiden onnistumiset.	L1 L2

7. luokka

LIIKUNTA

Painotettu opetus

Tavoitteet 7. luokka	S	Kuntakohtainen /Koulukohtainen	L
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen	S1	Liikutaan liikuntatunneilla aktiivisesti ja monipuolisesti. Kokeillaan ennakkoluulottomasti uusia liikuntatehtäviä ja -lajeja sekä itsenäisesti että ryhmissä parhaansa yrittäen. Harjoitellaan oman lajiharjoittelun lisäksi yleistaitavuutta ja fyysisiä ominaisuuksia monipuolisesti muissa erilaisissa ympäristöissä. Pienpelejä, voimistelua, yleisurheilua, rytmiikkaa ja lihashuoltoa toteutetaan läpi vuoden kierronomaisena harjoitteluna jaksomuotoisesti. Toimitaan oppimista kannustavissa ryhmissä.	L1 L2
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	Hahmotetaan omaa kehoa, voimaa, aikaa ja ympäröivää tilaa sekä tehdään tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa. Harjoitellaan monipuolisesti eri lajien havaintomotorisia taitoja kierronomaisessa harjoittelussa eri ympäristöissä. Harjoitellaan havaintojen tekemistä ohjaavien kysymysten avulla.	L1 L3 L4
T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	Kehitetään tasapaino- ja liikkumistaitoja useissa eri liikuntamuodoissa ja erilaisissa ympäristöissä. Tehdään monipuolisia eri lajien koordinaatioharjoitteita kierronomaisessa harjoittelussa eri ympäristöissä.	L3
T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan,	S1	Kehitetään välineenkäsittelytaitoja sekä yhdistetään ja sovelletaan niitä useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.	L3

jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa		Syvennetään eri lajien monipuolista välineenkäsittelyä kierronomaisessa harjoittelussa eri ympäristöissä.	
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta	S1	Opitaan arvioimaan ohjatusti omaa fyysistä toimintakykyä. Ymmärretään fyysisten ominaisuuksien ylläpitämisen merkitys omalle hyvinvoinnille. Harjoitellaan ohjatusti arvioidun pohjalta fyysisiä ominaisuuksia kuten nopeus, liikkuvuus, voima ja kestävyys. Ymmärretään fyysisten ominaisuuksien kehittämisen ja monipuolisen harjoittelun merkitys lajissa kehittymiselle ja terveeksi urheilijaksi kasvamiselle.	L3
T6 vahvistaa uima- ja vesipelustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä	S1	Harjoitellaan monipuolisesti vesiliikuntaa.	L3
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan	S1	Kuunnellaan ja noudatetaan annettuja ohjeita. Toimitaan yhteisesti sovittujen toimintatapojen mukaisesti turvallisuusnäkökohdat ja toiset huomioden. Otetaan vastuuta omasta toiminnasta poissaolojen, kilpailumatkojen ja loukkaantumisten suhteen. Opitaan turvallisia harjoitusmuotoja ja -tekniikoita omatoimista harjoittelua varten. Harjoitellaan turvallisen liikkumisen periaatteita urheilijan näkökulma huomioden.	L3 L6 L7
Sosiaalinen toimintakyky			
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan	S2	Opetellaan ilmaisemaan omia tunteita toiset huomioon ottaen. Toimitaan kaikkien ryhmän oppilaiden kanssa. Autetaan ja kannustetaan muita oppilaita.	L2 L3 L6 L7

liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.		Toimitaan erilaisissa ryhmissä yli lajirajojen. Harjoitellaan huomioimaan ja kunnioittamaan eri lajeista tulleita vertaisurheilijoita.	
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista	S2	Noudatetaan reilun pelin periaatetta erilaisissa tilanteissa. Kannetaan vastuuta yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Jaetaan omaa osaamista vertaisurheilijoille. Pohditaan oman toiminnan merkitystä oppimistilanteen ilmapiirin kannalta.	L2 L6 L7
Psyykkinen toimintakyky			
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja	S3	Toimitaan itsenäisesti annetun ohjeen mukaan. Ponnistellaan pitkäjänteisesti oman ja yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Harjoitellaan tavoitteellista ajankäyttöä koulun, urheilun ja vapaa-ajan yhdistämisessä ja ohjataan huomaamaan terveellisten elämäntapojen merkitys jaksamisen tukemiseksi. Hyödynnetään terveystieto-oppiaineen tunteja, tavoitteita ja sisältöjä. Opitaan ymmärtämään oman asenteen ja toiminnan laadun vaikutukset tavoitteiden saavuttamisen kannalta.	L1 L2 L3
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä	S3	Kehitetään liikunnan kautta myönteistä minäkuva. Opetellaan antamaan ja vastaanottamaan myönteistä palautetta sekä opettajalta että muilta oppilailta. Kokeillaan omalle taitotasolle soveltuvia iloa ja virkistystä tuottavia tehtäviä. Arvioidaan omia liikuntakokemuksia ja toimintaa osana itsearviointia. Keskitytään onnistumisiin ja opitaan huomaamaan myös muiden onnistumiset. Opitaan toisaalta ymmärtämään myös epäonnistumisen merkitys kehittymiselle. Asetetaan sopivia välitavoitteita, jotta saadaan omaa kehitystä tukevia onnistumisia.	L1 L2
T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys	S3	Pohditaan fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitystä omalle hyvinvoinnille osana itsearviointia.	L3

kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille		Pohditaan tavoitteellisen urheilun ja terveysliikunnan eroja ja harjoitellaan seuraamaan omaa jaksamista harjoittelun määrän lisääntyessä.	
T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia	S3	Kokeillaan eri liikuntamuotoja mahdollisuuksien mukaan (<i>esim. hyödyntäen Mihi-toimintaa</i>). Pohditaan omaa kiinnostuneisuutta eri liikuntalajeihin osana itsearviointia. Pohditaan mahdollisuutta osallistua muiden lajien harjoitteluun oman lajin ohessa.	L1 L3

8. luokka

LIIKUNTA

Painotettu opetus

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit 2 vvh + lisävuosiviikkotunti 1 vvh (3 + 3 vvh)

  TURKU Vasaramäen koulu			
Tavoitteet 8. luokka	S	Kuntakohtainen / Koulukohtainen	L
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen	S1	Liikutaan liikuntatunneilla aktiivisesti ja monipuolisesti. Kokeillaan ennakkoluulottomasti uusia liikuntatehtäviä ja -lajeja sekä itsenäisesti että ryhmissä parhaansa yrittäen. Harjoitellaan oman lajiharjoittelun lisäksi yleistaitavuutta ja fyysisiä ominaisuuksia monipuolisesti muissa erilaisissa ympäristöissä. Pienpelejä, voimistelua, yleisurheilua, rytmiikkaa ja lihashuoltoa toteutetaan läpi vuoden kierronomaisena harjoitteluna jaksomuotoisesti.	L1 L2

		Toimitaan oppimista kannustavissa ryhmissä.	
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	Hahmotetaan omaa kehoa, voimaa, aikaa ja ympäröivää tilaa sekä tehdään tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa. Harjoitellaan monipuolisesti eri lajien havaintomotorisia taitoja kierronomaisessa harjoittelussa eri ympäristöissä. Harjoitellaan havaintojen tekemistä ohjaavien kysymysten avulla.	L1 L3 L4
T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	Kehitetään tasapaino- ja liikkumistaitoja useissa eri liikuntamuodoissa ja erilaisissa ympäristöissä. Tehdään eri lajien monipuolisia koordinaatioharjoitteita kierronomaisessa harjoittelussa eri ympäristöissä.	L3
T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	Kehitetään välineenkäsittelytaitoja sekä yhdistetään ja sovelletaan niitä useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa. Syvennetään eri lajien monipuolista välineenkäsittelyä kierronomaisessa harjoittelussa eri ympäristöissä.	L3
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta	S1	Opetellaan arvioimaan ohjatusti omaa fyysistä toimintakykyä (esim. valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seuranta-järjestelmän Move!-n avulla). Pohditaan fyysisten ominaisuuksien ylläpitämisen merkitystä omalle hyvinvoinnille. Harjoitellaan ohjatusti fyysisiä ominaisuuksia kuten nopeus, liikkuvuus, voima ja kestävyys.	L3

		Ymmärretään fyysisten ominaisuuksien kehittämisen ja monipuolisen harjoittelun merkitys lajissa kehittymiselle ja terveeksi urheilijaksi kasvamiselle.	
T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä	S1	Harjoitellaan vesiliikuntaa, pelastautumis- ja vedestäpelastamistaitoja.	L3
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan	S1	Kuunnellaan ja noudatetaan annettuja ohjeita. Toimitaan yhteisesti sovittujen toimintatapojen mukaisesti turvallisuusnäkökohdat ja toiset huomioiden. Harjoitellaan ottamaan vastuuta omasta toiminnasta poissaolojen, kilpailumatkojen ja loukkaantumisten suhteen. Opitaan turvallisia harjoitusmuotoja ja –tekniikoita omatoimista harjoittelua varten. Toteutetaan urheilijan näkökulmasta turvallisen liikkumisen periaatteita.	L3 L6 L7
Sosiaalinen toimintakyky			
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Osataan ilmaista omia tunteita toiset huomioon ottaen. Toimitaan kaikkien ryhmän oppilaiden kanssa. Autetaan ja kannustetaan muita oppilaita. Toimitaan erilaisissa ryhmissä yli lajirajojen. Harjoitellaan huomioimaan ja kunnioittamaan eri lajeista tulleita vertaisurheilijoita.	L2 L3 L6 L7
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista	S2	Noudatetaan reilun pelin periaatetta erilaisissa tilanteissa. Kannetaan vastuuta yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Jaetaan omaa osaamista vertaisurheilijoille esimerkiksi ohjaamalla oman lajin harjoitteita opettajan apuna. Ymmärretään oman toiminnan merkitys oppimistilanteen ilmapiirin kannalta.	L2 L6 L7
Psyykkinen toimintakyky			

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja	S3	Toimitaan itsenäisesti annetun ohjeen mukaan. Ponnistellaan pitkäjänteisesti oman ja yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Harjoitellaan tavoitteellista ajankäyttöä koulun, urheilun ja vapaa-ajan yhdistämisessä ja opitaan huomaamaan terveellisten elämäntapojen merkitys jaksamisen tukemiseksi. Hyödynnetään terveystieto-oppiaineen tunteja, tavoitteita ja sisältöjä. Ymmärretään oman asenteen ja toiminnan laadun vaikutukset tavoitteiden saavuttamisen kannalta.	L1 L2 L3
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä	S3	Kehitetään liikunnan kautta myönteistä minäkuva. Opetellaan antamaan ja vastaanottamaan myönteistä palautetta sekä opettajalta että muilta oppilailta. Kokeillaan omalle taitotasolle soveltuvia iloa ja virkistystä tuottavia tehtäviä. Arvioidaan omia liikuntakokemuksia ja toimintaa osana itsearviointia. Asetetaan sopivia välitavoitteita, jotta saadaan omaa kehitystä tukevia onnistumisia.	L1 L2
T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille	S3	Pohditaan fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitystä omalle hyvinvoinnille osana itsearviointia. Opitaan ymmärtämään tavoitteellisen urheilun ja terveysliikunnan eroja ja seurataan omaa jaksamista harjoittelun määrän lisääntyessä.	L3
T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia	S3	Kokeillaan eri liikuntamuotoja mahdollisuuksien mukaan (<i>esim. hyödyntäen Mihi-toimintaa</i>). Pohditaan omaa kiinnostuneisuutta eri liikuntalajeihin osana itsearviointia. Pohditaan mahdollisuutta osallistua muiden lajien harjoitteluun oman lajin ohessa.	L1 L3

LIIKUNTA

Painotettu opetus

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit 2 vvh + valinnainen aine 1 vvh (2 + 3 vvh)

  TURKU Vasaramäen koulu			
Tavoitteet 9. luokka	S	Kuntakohtainen/ Koulukohtainen	L
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen	S1	Liikutaan liikuntatunneilla aktiivisesti ja monipuolisesti. Kokeillaan ennakkoluulottomasti uusia liikuntatehtäviä ja -lajeja sekä itsenäisesti että ryhmissä parhaansa yrittäen. Harjoitellaan oman lajiharjoittelun lisäksi yleistaitavuutta ja fyysisiä ominaisuuksia monipuolisesti erilaisissa ympäristöissä. Pienpelejä, voimistelua, yleisurheilua, rytmiikkaa ja lihashuoltoa toteutetaan läpi vuoden kierronomaisena harjoitteluna jaksomuotoisesti. Toimitaan oppimista kannustavissa ryhmissä.	L1 L2
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	Hahmotetaan omaa kehoa, voimaa, aikaa ja ympäröivää tilaa sekä tehdään tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa. Harjoitellaan monipuolisesti eri lajien havaintomotorisia taitoja kierronomaisessa harjoittelussa eri ympäristöissä. Harjoitellaan havaintojen tekemistä ohjaavien kysymysten avulla.	L1 L3 L4
T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä	S1	Osataan käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa ja erilaisissa ympäristöissä. Tehdään eri lajien monipuolisia koordinaatioharjoitteita kierronomaisessa harjoittelussa eri ympäristöissä.	L3

monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa			
T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	Osataan käyttää tarkoituksenmukaisesti liikuntavälineitä sekä yhdistää ja soveltaa käsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa. Syvennetään eri lajien monipuolista välineenkäsittelyä kierronomaisessa harjoittelussa eri ympäristöissä.	L3
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta	S1	Osataan arvioida omaa fyysistä toimintakykyä. Ymmärretään fyysisten ominaisuuksien ylläpitämisen merkitys omalle hyvinvoinnille. Harjoitellaan ohjatusti fyysisiä ominaisuuksia kuten nopeus, liikkuvuus, voima ja kestävyys. Ymmärretään fyysisten ominaisuuksien kehittämisen ja monipuolisen harjoittelun merkitys lajissa kehittymiselle ja terveeksi urheilijaksi kasvamiselle.	L3
T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä	S1	Kehitetään taitoa uida, pelastautua ja pelastaa vedestä.	L3
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan	S1	Kuunnellaan ja noudatetaan annettuja ohjeita. Toimitaan yhteisesti sovittujen toimintatapojen mukaisesti turvallisuusnäkökohdat ja toiset huomioiden. Otetaan vastuuta omasta toiminnasta poissaolojen, kilpailumatkojen ja loukkaantumisten suhteen. Opitaan turvallisia harjoitusmuotoja ja –tekniikoita omatoimista harjoittelua varten. Toteutetaan urheilijan näkökulmasta turvallisen liikkumisen periaatteita.	L3 L6 L7

Sosiaalinen toimintakyky			
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Harjoitellaan ilmaisemaan omia tunteita toiset huomioon ottaen. Toimitaan kaikkien ryhmän oppilaiden kanssa. Autetaan ja kannustetaan muita oppilaita. Toimitaan erilaisissa ryhmissä yli lajirajojen. Opitaan huomioimaan ja kunnioittamaan eri lajeista tulleita vertaisurheilijoita.	L2 L3 L6 L7
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista	S2	Noudatetaan reilun pelin periaatetta erilaisissa tilanteissa. Kannetaan vastuuta yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Jaetaan omaa osaamista vertaisurheilijoille esimerkiksi ohjaamalla oman lajin harjoitteita opettajan apuna. Ymmärretään ja huomioidaan oman toiminnan merkitys oppimistilanteen ilmapiirin kannalta.	L2 L6 L7
Psyykkinen toimintakyky			
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja	S3	Toimitaan itsenäisesti annetun ohjeen mukaan. Ponnistellaan pitkäjänteisesti oman ja yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Opitaan tavoitteellista ajankäyttöä koulun, urheilun ja vapaa-ajan yhdistämisessä ja opitaan huomaamaan terveellisten elämäntapojen merkitys jaksamisen tukemiseksi. Hyödynnetään terveystieto-oppiaineen tunteja, tavoitteita ja sisältöjä. Ymmärretään oman asenteen ja toiminnan laadun vaikutukset tavoitteiden saavuttamisen kannalta.	L1 L2 L3
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä	S3	Kehitetään liikunnan kautta myönteistä minäkuva. Opetellaan antamaan ja vastaanottamaan myönteistä palautetta sekä opettajalta että muilta oppilailta. Kokeillaan omalle taitotasolle soveltuvia iloa ja virkistystä tuottavia tehtäviä. Arvioidaan omia liikuntakokemuksia ja toimintaa osana itsearviointia. Arvioidaan omien henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttamista.	L1 L2

T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille	S3	Pohditaan fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitystä omalle hyvinvoinnille osana itsearviointia. Ymmärretään tavoitteellisen urheilun ja terveysliikunnan eroja ja seurataan omaa jaksamista harjoittelun määrän lisääntyessä.	L3
T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia	S3	Kokeillaan eri liikuntamuotoja mahdollisuuksien mukaan (esim. hyödyntäen Mihi-toimintaa). Pohditaan omaa kiinnostuneisuutta eri liikuntalajeihin osana itsearviointia. Pohditaan, mitkä lajit tukevat omaa kehittymistä omassa urheilulajissa, ja mietitään, mitä lajeja voisi kokeilla ilon ja virkistysen vuoksi.	L1 L3

Liikunnan painotettu opetus arvioidaan 3.-4. luokilla sanallisesti ja 5.-9. luokilla numeerisesti. Yläkoulun liikunnan painotetun opetuksen arvosana muodostuu lisätyn liikunnan kierron ja lajitaitavuuden arvioinnista. Yleisvalmennuksessa olevilla oppilailla arvosana muodostuu vain kierrosta.

12.1 Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

8. luokka

MUSIIKKI

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (1 + 2 vvh)

  TURKU Vasaramäen koulu			
Tavoitteet 8. luokka	S	Kuntakohtainen/Koulukohtainen	L
T1 kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen	S1- S4	Soitetaan erityisesti bändisoittimia. Opetellaan huolehtimaan soittimista ja muista välineistä.	L2 L7

jäsenenä			
T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä	S1-S4	Lauletaan monipuolisesti. Tehdään ääniharjoituksia äänenmurros huomioon ottaen. Harjoitellaan tervettä äänenkäyttöä. Kokeillaan 2-äänistä laulua.	L2
T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimin	S1-S4	Soitetaan erityisesti bändisoittimia. Harjoitellaan nuotinlukua. Kehitetään soittotaitoa.	L2
T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemukseen ja ilmaisuun	S1-S4	Tanssitaan. Tehdään improvisointiharjoituksia liikkuen.	L2
T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan	S1-S4	Kuunnellaan suomalaista kansanmusiikkia ja musiikkia muista kulttuureista. Analysoidaan musiikkivideoita ja elokuvamusikkoa. Harjoitellaan aktiivista ja keskittynyttä musiikin kuuntelua.	L2
T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia	S1-S4	Tutustutaan musiikkiteknologiaan (<i>esim. GarageBand</i>).	L1 L2 L5
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja	S1-S4	Tutustutaan suomalaiseen kansanmusiikkiin ja musiikkiin muissa kulttuureissa. Perehdytään musiikin ja median yhteyksiin. Opiskellaan musiikin historiaa.	L2 L4

vaikuttamiseen eri kulttuureissa			
T9 rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa	S1-S4	Tutustutaan musiikin peruskäsitteisiin.	L4
T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin	S1-S4	Soitetaan, lauletaan, kuunnellaan ja keskustellaan. Perehdytään koko lukuvuoden ja jokaisen oppitunnin tavoitteisiin. Asetetaan tavoitteita ja tehdään itsearviointia.	L1

Valinnaiset musiikin tunnit ovat osa yhteisenä oppiaineina opetettavan musiikin opetusta ja ne arvioidaan osana tätä opetusta. Niistä ei tule erillistä arviota todistukseen. Päättöarvosana annetaan viimeisen suorituksen perusteella.

9. luokka

MUSIIKKI

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (0 + 2 vvh)

  TURKU Vasaramäen koulu			
Tavoitteet 9. luokka	S	Kuntakohtainen/Koulukohtainen	L
T1 kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä	S1-S4	Soitetaan erityisesti bändisoittimia. Opetellaan huolehtimaan soittimista ja muista välineistä.	L2 L7
T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä	S1-S4	Lauletaan monipuolisesti. Tehdään ääniharjoituksia äänenmurros huomioon ottaen. Harjoitellaan tervettä äänenkäyttöä.	L2

kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä		Kokeillaan 2-äänistä laulua.	
T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimin	S1-S4	Soitetaan erityisesti bändisoittimia. Harjoitellaan nuotinlukua. Kehitetään soittotaitoa.	L2
T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemiseen ja ilmaisuun	S1-S4	Tanssitaan. Tehdään improvisointiharjoituksia liikkuen.	L2
T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan	S1-S4	Kuunnellaan suomalaista kansanmusiikkia ja musiikkia muista kulttuureista. Analysoidaan musiikkivideoita ja elokuvamusikkoa. Harjoitellaan aktiivista ja keskittynyttä musiikin kuuntelua.	L2
T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia	S1-S4	Tutustutaan musiikkitekologiaan (esim. GarageBand).	L1 L2 L5
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa	S1-S4	Tutustutaan suomalaiseen kansanmusiikkiin ja musiikkiin muissa kulttuureissa. Perehdytään musiikin ja median yhteyksiin. Opiskellaan musiikin historiaa.	L2 L4
T9 rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen	S1-S4	Tutustutaan musiikin peruskäsitteisiin.	L4

musiikin käsitteitä ja terminologiaa			
T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin	S1-S4	Soitetaan, lauletaan, kuunnellaan ja keskustellaan. Perehdytään koko lukuvuoden ja jokaisen oppitunnin tavoitteisiin. Asetetaan tavoitteita ja tehdään itsearviointia.	L1

Valinnaiset musiikin tunnit ovat osa yhteisenä oppiaineina opetettavan musiikin opetusta ja ne arvioidaan osana tätä opetusta. Niistä ei tule erillistä arviota todistukseen. Päättöarvosana annetaan viimeisen suorituksen perusteella.

8. luokka

KUVATAIDE

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (0 + 2vvh)

  TURKU Vasaramäen koulu			
Tavoitteet 8. luokka	S	Kuntakohtainen / Koulukohtainen	L
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu			
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä	S2	Tutkitaan, arvioidaan ja tulkitaan lähiympäristöä sekä kerrotaan siitä kuvataiteellisin keinoin. Tehdään oman tarinan kerrontaa kuvallisesti.	L1 L3 L4 L5
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista	S3	Analysoidaan, dokumentoidaan ja tutkitaan visuaalisesti tai kirjoittaen kuvataiteen teoksia tai -ilmiöitä.	L2 L4

ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään		Käsitellään tuotoksia yhdessä keskustellen ja kommentoiden.	L5 L6
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä	S1	Tehdään monipuolisesti media- tai kuvataiteellisia teoksia omista havainnoista ja ajatuksista. Vahvistetaan oppilaiden omaa ilmaisua heidän kiinnostuksensa kohteiden mukaan.	L2 L3 L4 L5
Kuvallinen tuottaminen			
T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan	S1 S2	Rohkaistaan oppilasta luovaan monipuoliseen kuvailmaisuun. Syvennetään taitoja tutustumalla ja hyödyntämällä taidetietolähteitä internetissä, Suomessa ja maailmalla.	L2 L3 L5 L6
T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä	S2	Tutkitaan ja hyödynnetään oman ja yhteisen työskentelyn kautta ympäristön kuvaviestejä.	L1 L2 L3 L5
T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan	S1	Pohditaan ja tulkitaan jotain Turun ympäristössä tai mediassa olevaa tapahtumaa tai ilmiötä.	L1 L2 L4 L7
Visuaalisen kulttuurin tulkinta			
T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä	S2	Analysoidaan ja kirjoitetaan omista ja toisten kuvataiteellisista töistä.	L1 L2 L4 L5

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista	S3	Tutustutaan Turun, Suomen ja maailman taidehistoriaan ja aikalaistaiteeseen.	L1 L4 L5 L6
T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan	S3	Tehdään museo- ja taidenäyttelyvierailuja syventämään ja tukemaan omaa työskentelyä.	L1 L2 L5 L6
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen			
T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin	S2	Keskustellaan taiteen vaikutuksista.	L3 L4 L6 L7
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla	S1	Tutkitaan oman työskentelyn ekologisia ja eettisiä vaikutuksia. Nimetään taiteen ilmiöitä.	L1 L2 L4 L7

Valinnaiset kuvataidetunnit ovat osa yhteisenä oppiaineina opetettavan kuvataiteen opetusta ja ne arvioidaan osana tätä opetusta. Niistä ei tule erillistä arviota todistukseen. Päätösarvosana annetaan viimeisen suorituksen perusteella.

9. luokka

KUVATAIDE

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (0 + 2 vvh)

TURKU
Vasaramäen koulu

Tavoitteet 9. luokka	S	Kuntakohtainen/Koulukohtainen	L
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu			
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä	S2	Tutkitaan, arvioidaan ja tulkitaan lähiympäristöä sekä kerrotaan siitä kuvataiteellisin keinoin. Tehdään oman tarinan kerrontaa kuvallisesti.	L1 L3 L4 L5
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään	S3	Analysoidaan, dokumentoidaan ja tutkitaan visuaalisesti tai kirjoittaen kuvataiteen teoksia tai -ilmiöitä. Käsitellään tuotoksia yhdessä keskustellen ja kommentoiden.	L2 L4 L5 L6
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä	S1	Tehdään monipuolisesti media- tai kuvataiteellisia teoksia omista havainnoista ja ajatuksista. Vahvistetaan omaa ilmaisua kiinnostuksen kohteiden mukaan.	L2 L3 L4 L5
Kuvallinen tuottaminen			
T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan	S1 S2	Rohkaistaan oppilasta luovaan monipuoliseen kuvailmaisuun. Syvennetään taitoja tutustumalla ja hyödyntämällä taidetietolähteitä internetissä, Suomessa ja maailmalla.	L2 L3 L5 L6

T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä	S2	Tutkitaan ja hyödynnetään oman ja yhteisen työskentelyn kautta ympäristön kuvaviestejä.	L1 L2 L3 L5
T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan	S1	Pohditaan ja tulkitaan jotain Turun ympäristössä tai mediassa olevaa tapahtumaa tai ilmiötä.	L1 L2 L4 L7
Visuaalisen kulttuurin tulkinta			
T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä	S2	Analysoidaan ja kirjoitetaan omista ja toisten kuvataiteellisista töistä. Työskennellään kuvallis-kirjallisesti.	L1 L2 L4 L5
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista	S3	Tutustutaan Turun, Suomen ja maailman taidehistoriaan ja aikaistaiteeseen.	L1 L4 L5 L6
T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan	S3	Tehdään museo- ja taidenäyttelyvierailuja syventämään ja tukemaan omaa työskentelyä.	L1 L2 L5 L6
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen			
T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa	S2	Keskustellaan taiteen vaikutuksista. Tehdään kantaaottavaa taidetta.	L3 L4 L6 L7

kulttuurissa ilmeneviin arvoihin			
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla	S1	Tutkitaan oman työskentelyn ekologisia ja eettisiä vaikutuksia. Nimetään taiteen ilmiöitä.	L1 L2 L4 L7

Valinnaiset kuvataidetunnit ovat osa yhteisenä oppiaineina opetettavan kuvataiteen opetusta ja ne arvioidaan osana tätä opetusta. Niistä ei tule erillistä arviota todistukseen. Päättöarvosana annetaan viimeisen suorituksen perusteella.

8. luokka

KÄSITYÖ

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (0 + 2 vvh)

Valinnaisen käsityön tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen kulkevat jokaisen oppilaan itse valitseman käsityötehtävän eri vaiheissa syklisesti. Valinnaisessa käsityössä oppilas valitsee itse työskentelynsä aiheet ja oppimisensa kohteet. Painopiste on käsityön tekemisessä (S5).

  TURKU Vasaramäen koulu			
Tavoitteet 8. luokka	S	Kuntakohtainen / Koulukohtainen	L
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi	S2- S5	Muotoilu: Perehdytään asumisen, liikkumisen tai pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen tai teknologiseen kehitykseen. Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä tai tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa. Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita.	L2 L3

		Dokumentointi ja arviointi: Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Tekeminen: Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia.	
T2 ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan ohjata oppilasta valitsemaan oppimisensa aihepiirit ja teemat aikaisempaa enemmän omien kiinnostuksen kohteidensa mukaan	S1-S5	Innovointi: Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Muotoilu: Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa. Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Voidaan käyttää ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin. Dokumentointi ja arviointi: Voidaan dokumentoida kokonainen käsityöprosessi hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa. Tekeminen: Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.	L1
T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita	S1-S5	Innovointi: Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Muotoilu: Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen. Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa. Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja. Käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Voidaan käyttää ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin. Dokumentointi ja arviointi: Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja	L4 L6

		valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Tekeminen: Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.	
T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan	S1-S5	Innovointi: Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Muotoilu: Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen. Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa. Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja. Käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Dokumentointi ja arviointi: Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Tekeminen: Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.	L2 L4 L5
T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa	S6	Työturvallisuus: Perehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan sekä arvioidaan työn vaaroja ja riskejä osana käsityöprosessia. Työskennellään turvallisesti.	L3 L6
T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa,	S7	Yrittäjämäinen oppiminen: Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen tai järjestöyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.	L6

yrittäjyydessä ja muussa työelämässä			
T8 ohjata oppilasta taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävä elämäntapaa	S8	Tiedostaminen ja osallistuminen: Tutustutaan käsityön ja tuotteiden erilaisiin merkityksiin yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestävä kehityksen edistäjänä arjessa.	L1 L4 L7

Valinnaiset käsityötunnit ovat osa yhteisenä oppiaineina opetettavan käsityön opetusta ja ne arvioidaan osana tätä opetusta. Niistä ei tule erillistä arviota todistukseen. Päättöarvosana annetaan viimeisen suorituksen perusteella.

9. luokka

KÄSITYÖ

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (0 + 2 vvh)

Valinnaisen käsityön tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen kulkevat jokaisen oppilaan itse valitseman käsityötehtävän eri vaiheissa syklisesti. Valinnaisessa käsityössä oppilas valitsee itse työskentelynsä aiheet ja oppimisensa kohteet. Painopiste on käsityön tekemisessä (S5). Sisältö on erilainen niillä oppilailla, jotka ovat valinneet käsityön valinnaisia tunteja myös 8. luokalla.

  TURKU Vasaramäen koulu			
Tavoitteet 9. luokka	S	Kuntakohtainen / Koulukohtainen	L
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi	S2- S5	Muotoilu: Perehdytään asumisen, liikkumisen tai pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen tai teknologiseen kehitykseen. Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyyttä tai tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.	L2 L3

		Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Dokumentointi ja arviointi: Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Tekeminen: Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia.	
T2 ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan ohjata oppilasta valitsemaan oppimisensa aihepiirit ja teemat aikaisempaa enemmän omien kiinnostuksen kohteidensa mukaan	S1-S5	Innovointi: Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Muotoilu: Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa. Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Voidaan käyttää ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin. Dokumentointi ja arviointi: Voidaan dokumentoida kokonainen käsityöprosessi hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa. Tekeminen: Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.	L1
T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä	S1-S5	Innovointi: Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Muotoilu: Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen. Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa. Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja. Käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja	L4 L6

kehittämään innovaatioita		uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Voidaan käyttää ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin. Dokumentointi ja arviointi: Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Tekeminen: Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.	
T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan	S1-S5	Innovointi: Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Muotoilu: Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen. Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa. Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja. Käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Dokumentointi ja arviointi: Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Tekeminen: Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.	L2 L4 L5
T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa	S6	Työturvallisuus: Perehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan sekä arvioidaan työn vaaroja ja riskejä osana käsityöprosessia. Työskennellään turvallisesti.	L3 L6
T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen	S7	Yrittäjämäinen oppiminen: Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen tai järjestöyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan	L6

merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä		käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.	
T8 ohjata oppilasta taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävä elämäntapaa	S8	Tiedostaminen ja osallistuminen: Tutustutaan käsityön ja tuotteiden erilaisiin merkityksiin yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestävä kehityksen edistäjänä arjessa.	L1 L4 L7

Valinnaiset käsityötunnit ovat osa yhteisenä oppiaineina opetettavan käsityön opetusta ja ne arvioidaan osana tätä opetusta. Niistä ei tule erillistä arviota todistukseen. Päättöarvosana annetaan viimeisen suorituksen perusteella.

8. luokka

LIIKUNTA

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (3 + 2 vvh)

  TURKU Vasaramäen koulu			
Tavoitteet 8. luokka	S	Kuntakohtainen/ Koulukohtainen	L
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen	S1	Liikutaan liikuntatunneilla aktiivisesti ja monipuolisesti. Kokeillaan ennakkoluulottomasti uusia liikuntatehtäviä ja -lajeja sekä itsenäisesti että ryhmissä parhaansa yrittäen. Kokeillaan erilaisia liikuntatehtäviä ja -lajeja ryhmän toiveet ja tarpeet huomioiden.	L1 L2

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	Hahmotetaan omaa kehoa, voimaa, aikaa ja ympäröivää tilaa sekä tehdään tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa. Harjoitetaan havaintomotorisia taitoja erilaisten harjoitteiden kautta ryhmän toiveet ja tarpeet huomioiden.	L1 L3 L4
T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	Kehitetään tasapaino- ja liikkumistaitoja useissa eri liikuntamuodoissa ja erilaisissa ympäristöissä. Tehdään monipuolisesti tasapaino- ja liikkumisharjoituksia ryhmän toiveet ja tarpeet huomioiden.	L3
T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	Kehitetään välineenkäsittelytaitoja sekä yhdistetään ja sovelletaan niitä useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa. Kehitetään monipuolista välineenkäsittelyä erilaisten harjoitteiden kautta ryhmän toiveet ja tarpeet huomioiden.	L3
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta	S1	Opetellaan arvioimaan ohjatusti omaa fyysistä toimintakykyä (<i>esim. valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seuranta-järjestelmän Move!-n avulla</i>). Pohditaan fyysisten ominaisuuksien ylläpitämisen merkitystä omalle hyvinvoinnille. Harjoitellaan ohjatusti fyysisiä ominaisuuksia kuten nopeus, liikkuvuus, voima ja kestävyys. Harjoitetaan erilaisia tapoja kehittää fyysisiä ominaisuuksia ja harjoitellaan asettamaan niiden kehittämisen suhteen omia	L3

		tavoitteita. Kokeilujen kautta etsitään itselle mieluisia tapoja kehittää voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.	
T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä	S1	Harjoitellaan vesiliikuntaa, pelastautumis- ja vedestäpelastamistaitoja. Syvennetään vesiliikuntataitoja ryhmän niin halutessa.	L3
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan	S1	Kuunnellaan ja noudatetaan annettuja ohjeita. Toimitaan yhteisesti sovittujen toimintatapojen mukaisesti turvallisuusnäkökohdat ja toiset huomioden. Harjoitellaan ottamaan myös muiden toiveet ja mielipiteet huomioon ja asettamaan omat tarpeet välillä toissijaisiksi.	L3 L6 L7
Sosiaalinen toimintakyky			
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Osataan ilmaista omia tunteita toiset huomioon ottaen. Toimitaan kaikkien ryhmän oppilaiden kanssa. Autetaan ja kannustetaan muita oppilaita. Toimitaan erilaisissa ryhmissä ja harjoitellaan ottamaan huomioon kaikenlaiset liikkujat.	L2 L3 L6 L7
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista	S2	Noudatetaan reilun pelin periaatetta erilaisissa tilanteissa. Kannetaan vastuuta yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Jaetaan omaa osaamista muille oppilaille esimerkiksi ohjaamalla mahdollisen oman lajin harjoitteita opettajan apuna. Harjoitellaan huomaamaan oman toiminnan merkitys oppimistilanteen ilmapiirin kannalta.	L2 L6 L7
Psyykinen toimintakyky			
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja	S3	Toimitaan itsenäisesti annetun ohjeen mukaan. Ponnistellaan pitkäjänteisesti oman ja yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Pohditaan oman asenteen ja toiminnan laadun vaikutuksia omien tavoitteiden saavuttamiseksi.	L1 L2 L3

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä	S3	Kehitetään liikunnan kautta myönteistä minäkuva. Opetellaan antamaan ja vastaanottamaan myönteistä palautetta sekä opettajalta että muilta oppilailta. Kokeillaan omalle taitotasolle soveltuvia iloa ja virkistystä tuottavia tehtäviä. Arvioidaan omia liikuntakokemuksia ja toimintaa osana itsearviointia. Asetetaan sopivia välitavoitteita, jotta onnistumisia saadaan omaa kehitystä tukien.	L1 L2
T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille	S3	Pohditaan fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitystä omalle hyvinvoinnille osana itsearviointia.	L3
T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia	S3	Kokeillaan eri liikuntamuotoja mahdollisuuksien mukaan (<i>esim. hyödyntäen Mihi-toimintaa</i>). Pohditaan omaa kiinnostuneisuutta eri liikuntalajeihin osana itsearviointia. Vieraillaan mahdollisuuksien ja ryhmän toiveiden mukaan erilaisia liikuntapalveluja tarjoavissa seuroissa ja yrityksissä.	L1 L3

Valinnaiset liikuntatunnit ovat osa yhteisenä oppiaineina opetettavan liikunnan opetusta ja ne arvioidaan osana tätä opetusta. Niistä ei tule erillistä arviota todistukseen. Päättöarvosana annetaan viimeisen suorituksen perusteella.

9. luokka

LIIKUNTA

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (2 + 2 vvh)

--

TURKU
Vasaramäen koulu

Tavoitteet 9. luokka	S	Kuntakohtainen/ Koulukohtainen	L
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen	S1	Liikutaan liikuntatunneilla aktiivisesti ja monipuolisesti. Kokeillaan ennakkoluulottomasti uusia liikuntatehtäviä ja -lajeja sekä itsenäisesti että ryhmissä parhaansa yrittäen. Kokeillaan erilaisia liikuntatehtäviä ja -lajeja ryhmän toiveet ja tarpeet huomioiden.	L1 L2
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	Hahmotetaan omaa kehoa, voimaa, aikaa ja ympäröivää tilaa sekä tehdään tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa. Syvennetään havaintomotorisia taitoja erilaisten harjoitteiden kautta ryhmän toiveet ja tarpeet huomioiden.	L1 L3 L4
T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	Osataan käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa ja erilaisissa ympäristöissä. Syvennetään tasapaino- ja liikkumistaitoja erilaisten harjoitteiden kautta ryhmän toiveet ja tarpeet huomioiden.	L3
T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri	S1	Osataan käyttää tarkoituksenmukaisesti liikuntavälineitä sekä yhdistää ja soveltaa käsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa. Syvennetään välineenkäsittelytaitoja erilaisten harjoitteiden kautta ryhmän toiveet ja tarpeet huomioiden.	L3

vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa			
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta	S1	Osataan arvioida omaa fyysistä toimintakykyä. Ymmärretään fyysisten ominaisuuksien ylläpitämisen merkitys omalle hyvinvoinnille. Harjoitellaan ohjatusti fyysisiä ominaisuuksia kuten nopeus, liikkuvuus, voima ja kestävyys. Harjoitetaan erilaisia tapoja kehittää fyysisiä ominaisuuksia ja asetetaan niiden kehittämisen suhteen omia tavoitteita. Kokeilujen kautta pohditaan itselle mieluisia tapoja kehittää voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta myös vapaa-ajalla.	L3
T6 vahvistaa uima- ja vesipelustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä	S1	Kehitetään taitoa uida, pelastautua ja pelastaa vedestä. Syvennetään vesiliikuntataitoja ryhmän niin halutessa.	L3
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan	S1	Kuunnellaan ja noudatetaan annettuja ohjeita. Toimitaan yhteisesti sovittujen toimintatapojen mukaisesti turvallisuusnäkökohdat ja toiset huomioiden. Otetaan myös muiden toiveet ja mielipiteet huomioon ja ollaan sisällöstä riippumatta kaikilla tunneilla aktiivisesti mukana.	L3 L6 L7
Sosiaalinen toimintakyky			
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Harjoitellaan ilmaisemaan omia tunteita toiset huomioon ottaen. Toimitaan kaikkien ryhmän oppilaiden kanssa. Autetaan ja kannustetaan muita oppilaita. Toimitaan erilaisissa ryhmissä ja otetaan huomioon kaikenlaiset liikkujat.	L2 L3 L6 L7
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista	S2	Noudatetaan reilun pelin periaatetta erilaisissa tilanteissa. Kannetaan vastuuta yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Jaetaan omaa osaamista muille oppilaille esimerkiksi ohjaamalla mahdollisen oman lajin harjoitteita opettajan apuna.	L2 L6 L7

		Ymmärretään oman toiminnan merkitys oppimistilanteen ilmapiirin kannalta.	
Psyykkinen toimintakyky			
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja	S3	Toimitaan itsenäisesti annetun ohjeen mukaan. Ponnistellaan pitkäjänteisesti oman ja yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Ymmärretään oman asenteen ja toiminnan laadun vaikutukset tavoitteiden saavuttamisen kannalta.	L1 L2 L3
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä	S3	Kehitetään liikunnan kautta myönteistä minäkuva. Opetellaan antamaan ja vastaanottamaan myönteistä palautetta sekä opettajalta että muilta oppilailta. Kokeillaan omalle taitotasolle soveltuvia iloa ja virkistystä tuottavia tehtäviä. Arvioidaan omia liikuntakokemuksia ja toimintaa osana itsearviointia.	L1 L2
T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille	S3	Pohditaan fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitystä omalle hyvinvoinnille osana itsearviointia.	L3
T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia	S3	Kokeillaan eri liikuntamuotoja mahdollisuuksien mukaan (<i>esim. hyödyntäen Mihi-toimintaa</i>). Pohditaan omaa kiinnostuneisuutta eri liikuntalajeihin osana itsearviointia. Vieraillaan mahdollisuuksien ja ryhmän toiveiden mukaan erilaisia liikuntapalveluja tarjoavissa seuroissa ja yrityksissä.	L1 L3

Valinnaiset liikuntatunnit ovat osa yhteisenä oppiaineina opetettavan liikunnan opetusta ja ne arvioidaan osana tätä opetusta. Niistä ei tule erillistä arviota todistukseen. Päättöarvosana annetaan viimeisen suorituksen perusteella.

KOTITALOUS

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (0 + 2 vvh)

  TURKU Vasaramäen koulu			
Tavoitteet 8. luokka	S	Kuntakohtainen/ Koulukohtainen	L
Käytännön toimintataidot			
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa.	S1 S2 S3	Harjoitellaan asioimista kuluttajina. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaiseen tiedon hankintaan. Asetetaan tavoitteita toiminnalle ja arvioidaan omaa oppimista.	L3
T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen.	S1 S2	Suunnitellaan ja toteutetaan aterioita erilaisiin ruokailutilanteisiin ja kodin juhliin huomioimalla esteettiset näkökulmat. Tutustutaan arjessa tarvittaviin ja käytettäviin tarkoituksenmukaisiin aineisiin, laitteisiin, välineisiin ja työtapoihin. Huomioidaan kalenterivuoden juhlat. Perehdytään ruoan nautittavuuteen ja toisten huomioiseen ruoan avulla. Korostetaan esteettisyyttä ja tunnelmaa.	L2 L3
T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävasti ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa.	S1 S2 S3	Harjoitellaan ja edistetään ruoanvalmistus- ja leivontataitoja ottamalla huomioon paikallisia, alueellisia ja globaaleja ajankohtaisia aiheita. Pohditaan kodin puhtaanapitomenetelmiä ympäristö- ja kustannustietoisesti. Perehdytään kuluttajan vastuuseen ja oikeuteen valintoja ja sopimuksia tehdessä. Harjoitellaan asioimista kuluttajina. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan.	L3 L4 L5 L7

		Käytetään raaka-aineita monipuolisesti ja taloudellisesti. Harjoitellaan käytännössä kodin kohteiden puhtaanapitoa.	
T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana.	S1 S2	Pohditaan ruoka- ja tapakulttuuria osana identiteettiä. Sovelletaan ja syvennetään opittua omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla. Työstetään tehokasta ajankäyttöä ja organisointikykyä.	L1 L3 L6
T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomioita käytettävissä oleviin voimavaroihin.	S1 S2 S3	Pohditaan ruokaan ja syömiseen liittyviä valintoja ja tottumuksia ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Arvioidaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita. Perehdytään kuluttajan vastuuseen ja oikeuteen valintoja ja sopimuksia tehdessä. Hyödynnetään kädentaitojen moninaisia mahdollisuuksia omassa arjessa.	L3 L5 L7
Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot			
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa.	S1 S2 S3	Perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Pohditaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Ylläpidetään suvaitsevaa työskentelyilmapiiriä.	L1 L2 L6 L7
T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä.	S1 S2 S3	Suunnitellaan ja toteutetaan aterioita erilaisiin ruokailutilanteisiin ja kodin juhliin huomioimalla esteettiset näkökulmat. Syvennetään tietämystä suomalaisesta ruokakulttuurista ja pohditaan sen mahdollisuuksia suhteessa muihin ruokakulttuureihin.	L2 L3
T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä.	S1 S2	Pohditaan ruoka- ja tapakulttuuria osana identiteettiä. Sovelletaan ja syvennetään opittua omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla.	L3 L6 L7

		Perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä.	
T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa.	S1 S2 S3	Pohditaan ruoka- ja tapakulttuuria osana identiteettiä. Harjoitellaan hyviä käytöstapoja ruokailutilanteissa. Rohkaistutaan omien mielipiteiden ilmaisuun ja muiden mielipiteiden kunnioittamiseen. Sovelletaan ja syvennetään opittua omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla.	L2 L6 L7
Tiedonhallintataidot			
T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana.	S1 S2 S3	Perehdytään kodin teknologisoituvaan arkeen ja tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen kotitalouden toiminnassa. Harjoitellaan asioimista kuluttajana. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaiseen tiedon hankintaan.	L1 L4
T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä.	S1 S2 S3	Pohditaan kodin puhtaanapitomenetelmiä ympäristö- ja kustannustietoisesti.	L4
T12 ohjata oppilasta ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä.	S1 S2 S3	Perehdytään kuluttajan vastuuseen ja oikeuteen valintoja ja sopimuksia tehdessä.	L1
T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja.	S1 S2 S3	Harjoitellaan asioimista kuluttajana. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaiseen tiedon hankintaan. Harjoitetaan omaa luovuutta ja itsenäistä uutta luovaa ajattelua.	L1 L7

Oppimista arvioidaan suhteessa oppiaineen tavoitteisiin. Arviointi perustuu ensisijaisesti tuntinäyttöön. Arvioinnin tukena voidaan käyttää itsearviointia, vertaisarviointia, kirjallista näyttöä ja käytännön työkokeita.

9. luokka

KOTITALOUS

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (0 + 2 vvh)

  TURKU Vasaramäen koulu			
Tavoitteet 9. luokka	S	Kuntakohtainen / Koulukohtainen	L
Käytännön toimintataidot			
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa.	S1 S2 S3	Harjoitellaan asioimista kuluttajina. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaiseen tiedon hankintaan. Asetetaan tavoitteita toiminnalle ja arvioidaan omaa oppimista.	L3
T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen.	S1 S2	Suunnitellaan ja toteutetaan aterioita erilaisiin ruokailutilanteisiin ja kodin juhliin huomioimalla esteettiset näkökulmat. Tutustutaan arjessa tarvittaviin ja käytettäviin tarkoituksenmukaisiin aineisiin, laitteisiin, välineisiin ja työtapoihin. Perehdytään ruoan nautittavuuteen ja toisten huomioiseen ruoan avulla. Korostetaan esteettisyyttä ja tunnelmaa. Huomioidaan kalenterivuoden juhlat.	L2 L3
T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävästi ja kestävästi kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä,	S1 S2 S3	Harjoitellaan ja edistetään ruoanvalmistus- ja leivontataitoja ottamalla huomioon paikallisia, alueellisia ja globaaleja ajankohtaisia aiheita. Pohditaan kodin puhtaanapitomenetelmiä ympäristö- ja kustannustietoisesti.	L3 L4 L5 L7

laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa.		Perehdytään kuluttajan vastuuseen ja oikeuteen valintoja ja sopimuksia tehdessä. Harjoitellaan asioimista kuluttajina. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan. Käytetään raaka-aineita monipuolisesti ja taloudellisesti. Harjoitellaan käytännössä kodin kohteiden puhtaanapitoa.	
T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana.	S1 S2	Pohditaan ruoka- ja tapakulttuuria osana identiteettiä. Sovelletaan ja syvennetään opittua omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla. Työstetään tehokasta ajankäyttöä ja organisointikykyä.	L1 L3 L6
T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomioita käytettävissä oleviin voimavaroihin.	S1 S2 S3	Pohditaan ruokaan ja syömiseen liittyviä valintoja ja tottumuksia ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Arvioidaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita. Perehdytään kuluttajan vastuuseen ja oikeuteen valintoja ja sopimuksia tehdessä. Hyödynnetään kädentaitojen moninaisia mahdollisuuksia omassa arjessa.	L3 L5 L7
Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot			
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa.	S1 S2 S3	Perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Pohditaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Ylläpidetään suvaitsevaa työskentelyilmapiiriä.	L1 L2 L6 L7
T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia	S1 S2 S3	Suunnitellaan ja toteutetaan aterioita erilaisiin ruokailutilanteisiin ja kodin juhliin huomioimalla esteettiset näkökulmat. Laajennetaan ruokakulttuurien ja kansainvälisen gastronomian tuntemusta.	L2 L3

toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä.			
T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä.	S1 S2	Pohditaan ruoka- ja tapakulttuuria osana identiteettiä. Sovelletaan ja syvennetään opittua omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla. Perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä.	L3 L6 L7
T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa.	S1 S2 S3	Pohditaan ruoka- ja tapakulttuuria osana identiteettiä. Harjoitellaan hyviä käytöstapoja ruokailutilanteissa. Rohkaistutaan omien mielipiteiden ilmaisuun ja muiden mielipiteiden kunnioittamiseen. Sovelletaan ja syvennetään opittua omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla.	L2 L6 L7
Tiedonhallintataidot			
T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana.	S1 S2 S3	Perehdytään kodin teknologisoituvaan arkeen ja tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen kotitalouden toiminnassa. Harjoitellaan asioimista kuluttajana. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaiseen tiedon hankintaan. Harjoitellaan itsenäistä ajattelua tulkittaessa median tarjoamaa tietoa.	L1 L4
T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä.	S1 S2 S3	Pohditaan kodin puhtaanapitomenetelmiä ympäristö- ja kustannustietoisesti. Kehitetään kotitalouden aihealueisiin liittyvien symbolien ja merkkien laajempaa tuntemusta.	L4
T12 ohjata oppilasta ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä.	S1 S2 S3	Perehdytään kuluttajan vastuuseen ja oikeuteen valintoja ja sopimuksia tehdessä.	L1

T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja.	S1	Harjoitellaan asioimista kuluttajana.	L1
	S2	Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaiseen tiedon hankintaan.	L7
	S3	Harjoitetaan omaa luovuutta ja itsenäistä uutta luovaa ajattelua.	

Oppimista arvioidaan suhteessa oppiaineen tavoitteisiin. Arviointi perustuu ensisijaisesti tunti näyttöön. Arvioinnin tukena voidaan käyttää itsearviointia, vertaisarviointia, kirjallista näyttöä ja käytännön työkokeita.